

УДК 342.9

Кабалюк Д.А.¹, Купін А.П.²

¹ студ. гр. Ю-321 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юрид. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА

Національна гвардія України має відповідний адміністративно-правовий статус, адже діє від імені держави, застосовує усі незаборонені засоби державного впливу на суспільні відносини, у тому числі й примусу, її діяльність нерозривно пов'язана із державною безпекою та внутрішніми справами.

Національна гвардія України, як суб'єкт адміністративного права, вступає в особливий вид адміністративно-правових відносин – правоохоронні, і є частиною механізму державного управління у адміністративно-політичній сфері, а отже має відповідний адміністративно-правовий статус. Основою адміністративно-правового статусу Національної гвардії України є її адміністративна правосуб'єктність.

Складовими адміністративної правосуб'єктності Національної гвардії України є потенційна здатність мати права і обов'язки у сфері державного управління (адміністративна правоздатність), реалізовувати надані права і обов'язки у сфері державного управління (адміністративна дієздатність). Правоздатність, у випадку Національної гвардії, з'являється з моменту виникнення суб'єкта. Якщо йдеться про юридичну

особу, – то з моменту видання відповідного акту про створення відповідного її підрозділу, а припиняється – з моменту зникнення суб'єкта, тобто з моменту ліквідації (видання наказу про ліквідацію).

Аналіз складових адміністративно-правового статусу Національної гвардії України. У більшості робіт науковці говорять про декілька його елементів. Так, наприклад, Н.В. Лебідь зазначає, що складовими частинами правового статусу органу держави і посади є чотири елементи: цільовий блок; компетенція; організаційний блок; відповідальність. У цільовий блок включено такі категорії, як «мета», «завдання», «функції». А.А. Стародубцев також пропонує розглядати правовий статус за наступними блоками: а) цільовий; б) структурно-організаційний; в) функції та повноваження; г) функціональний; д) відповідальність.

Щодо правоохоронних органів, то фахівці доходять практично ідентичних висновків про складові їх правового та адміністративно-правового статусу. А.М. Подоляка визначає, що поняття правового статусу містить у собі правосуб'єктність у єдності з іншими правами та обов'язками, тому можна зробити висновок про складові адміністративно-правового статусу: компетенція, правозастосування, юридична відповідальність. С.Л. Курило відмічає, що під адміністративно-правовим статусом органів внутрішніх справ слід розуміти їхнє положення (становище) у системі суспільних відносин та механізмі державного управління, що визначається державою шляхом закріплення в нормах адміністративного законодавства їхніх завдань, функцій, повноважень та відповідальності, які реалізуються зазначеними суб'єктами через відповідні адміністративно-правові (управлінські) відносини, зокрема, ті, що складаються безпосередньо під час їхньої взаємодії з питань забезпечення громадської безпеки та громадського порядку.

Отже, під адміністративно-правовим статусом Національної гвардії України слід розуміти її правове положення в системі державного управління у адміністративно-політичній сфері, що визначається шляхом закріплення у чинному адміністративному законодавстві мети її створення, завдань, функцій, предметів відання, повноважень, гарантій діяльності та відповідальності, що дозволяє їй бути учасником адміністративно-правових відносин.

Аналізувати зміст адміністративно-правового статусу Національної гвардії України доцільно із «блокової структури» його елементів. Отже, цільовий блок містить у собі призначення (основну мету) діяльності Національної гвардії України, її завдання та функції.

Структурно-організаційний блок адміністративно-правового статусу Національної гвардії України включає два елементи:

1)структурний (структура центрального апарату та окремих територіальних підрозділів, схема організаційного підпорядкування та розподілу функціональних повноважень); 2)організаційний (нормативний порядок створення, реорганізації, ліквідації, порядок реалізації процедур внутрішньої та зовнішньої роботи Національної гвардії України, порядок взаємодії Національної гвардії із іншими суб'єктами відповідних правовідносин).

Компетенційний блок адміністративно-правового статусу Національної гвардії України також складається з двох елементів. Першим є повноваження, які складаються з відповідних прав та обов'язків, другим – підвідомчість (предмети відання), тобто об'єкти, предмети, сфери суспільних відносин, на які поширюються повноваження Національної гвардії України.

Національна гвардія України - це державний військовий формування, яке входить до складу Збройних Сил України і має свою структуру

Таким чином, основною структурою Національної гвардії України є загальний штаб, що включає військові та цивільні підрозділи. Загальний штаб управляє територіальними підрозділами та військовими частинами, департаментами внутрішньої безпеки та мобілізації, кадровим забезпеченням та фінансами, а також спеціальними службами захисту економіки та особливим загоном Національної гвардії. Територіальні підрозділи займаються охороною громадського порядку та забезпеченням безпеки на певних територіях